

Vleermuizen

Malbergerweg 2-2a, Schalkhaar

Opdrachtgever: Familie Groot Lipman
Projectnummer: P8188.1
Datum: 7-2-2019
Projectleider: M. Elshof
Opgesteld: M. Hoofd
Rapport gecontroleerd: V. de Lenne

Hoofdvraag

Zijn er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in de te slopen/herbouwen bebouwing aan de Malbergerweg 2-2a te Schalkhaar? En zo ja, welke maatregelen kunnen er worden genomen om negatieve effecten op vleermuizen te voorkomen.

Aanleiding

De initiatiefnemers zijn voornemens om op het erf aan de Malbergerweg 2-2a enkele gebouwen te slopen/herbouwen. De te slopen/herbouwen bebouwing betreft een voormalige woonboerderij met geschakeld bijgebouw, een kapschuur en twee voormalige varkensstallen (zie afbeelding 1). De woning en de andere (naastgelegen) kapschuur blijven behouden. Ten behoeve van deze ruimtelijke ontwikkeling is in de eerste helft van 2018 een quickscan uitgevoerd (Otten Groenadvies, 2018). Bij het veldbezoek voor deze quickscan zijn destijds vleermuizenkeutels aangetroffen aan de achterkant van de voormalige woonboerderij. Daarnaast werden ook de kapschuur en de destijds nog in gebruik zijnde varkensstal geschikt bevonden als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen. Op basis van deze bevindingen is nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk bevonden. Het onderzoek wordt conform het nog steeds geldende Vleermuisprotocol 2017 uitgevoerd in de paar-/baltperiode (najaar) en in de kraamperiode (voorjaar). In het najaar van 2018 is dit baltsonderzoek door Eelerwoude uitgevoerd. Het onderzoek in de kraamperiode kan plaatsvinden tussen 15 mei en 15 juli. Er zijn in die periode 2 veldbezoeken nodig met 30 dagen er tussen. Dit betekent dat de bestemmingplan procedure minimaal 4-5 maanden vertraging op zou lopen. Eelerwoude is gevraagd om hun ervaring en de kennis van de veldbezoeken uit de baltperiode aan te wenden om een inschatting te maken van welke potentie de te slopen bebouwing heeft als verblijfplaats voor vleermuizen in de kraamperiode. Op basis hiervan kan worden besloten of de bestemmingsplan-procedure doorgang kan vinden of dat er gewacht moet worden op de resultaten van het onderzoek in de kraamperiode.

Afbeelding 1: detailweergave plangebied (in rode begrenzing)

Bevindingen paar-/baltperiode

Tijdens de baltperiode zijn twee veldbezoeken uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van de batdetector D240x en de Batlogger M. De veldbezoeken uitgevoerd door M. Hoofd en M. Leenen, beide ecologisch adviseur bij Eelerwoude. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden op 23 augustus 2018 en 19 september 2018 onder gunstige weersomstandigheden. Er is gelet op welke soorten vleermuizen er aanwezig zijn en op gedrag dat duidt op de aanwezigheid van verblijfplaatsen in de te slopen bebouwing.

Bij het onderzoek is uitsluitend gewone dwergvleermuis waargenomen. Van gewone dwergvleermuis was duidelijk één mannetje aanwezig dat baltste ten noorden en westen van de te handhaven woning. Dit duidt op een verblijfplaats in de woning. Rond de te slopen gebouwen was zeer weinig activiteit. Ten noorden van de gebouwen, waar beplanting aanwezig is, werd wel gefoerageerd. Er is gezocht naar keutels, maar deze zijn niet aangetroffen.

Potentiele verblijfplaatsen kraamperiode

Vleermuizen gebruiken in verschillende periodes van het jaar verschillende verblijfplaatsen. Ondanks dat er in het najaar geen verblijfplaatsen zijn aangetroffen is het dus toch mogelijk dat deze in het voorjaar wel gebruikt worden. De potentie van de gebouwen is afhankelijk van diverse factoren. De belangrijkste factor is een tochtvrije ruimte met een stabiel microklimaat en bij voorkeur op een warme plek. De kapschuur is

open en de weersomstandigheden hebben hier vrij spel. Daardoor is deze plek ongeschikt. De voormalige woonboerderij is in slechte staat en heeft gaten in het dak waardoor tocht naar binnen komt. Er is ook geen spouwmuur aanwezig. Dit pand wordt ook ongeschikt geacht als verblijfplaats. De keutels die er zijn gevonden in het voorjaar van 2018 zijn waarschijnlijk afkomstig geweest van een gewone dwergvleermuis die hier kortstondig heeft verbleven en hier geen vaste verblijfplaats heeft. De waarnemingen uit de baltperiode ondersteunen dit. Gewone dwergvleermuis is de meest algemene soort in Nederland, zowel in het buitengebied als in de bebouwde kom. Gezien de ongunstige omstandigheden worden er in het pand geen verblijfplaatsen van meerdere dieren verwacht. De gewone dwergvleermuis staat er om bekend dat hij niet heel kritisch is op z'n verblijfplaats. Grote groepen, zoals kraamgroepen, hebben vaste verblijfplaatsen, maar van individuen is bekend dat zij regelmatig van verblijfplaats wisselen. Mogelijk betrof het, het mannetje dat in de baltstijd rond de woning is waargenomen. De twee varkensschuren zijn voorzien van een luchtspouw waar lucht doorheen tocht en dus geen stabiel microklimaat heerst. Vleermuizen worden ook vrijwel nooit in verlaten varkensschuren aangetroffen, mogelijk heeft dit naast de bouwkundige eigenschappen ook te maken met de ammoniaklucht. Voor gewone dwergvleermuis geldt dat de panden ongeschikt zijn als verblijfplaats. Hooguit kan een solitair dier er een enkele keer gebruik van maken.

Potentiele verblijfplaatsen winterperiode

Vleermuizen kunnen de winter doorbrengen op verblijfplaatsen waar zij gedurende de rest van het jaar gebruik van maken. Zodra de temperatuur onder het vriespunt gaat verplaatsen zij zich naar de zogenaamde massawinterverblijfplaatsen waar ze met grote aantallen bij elkaar hangen. Massawinterverblijfplaatsen zijn aanwezig in panden met veel massa en hebben een zeer stabiel klimaat (bijvoorbeeld flatgebouwen). Deze omstandigheden zijn in het plangebied niet aanwezig.

Conclusie

Voor gewone dwergvleermuis geldt dat de te slopen/herbouwen panden ongeschikt zijn als verblijfplaats. Hooguit kan een solitair dier er een enkele keer gebruik van maken. Uit voorzorg kunnen er een aantal maatregelen worden genomen:

- Plaatsen van alternatieve verblijfplaatsen: Voorafgaand aan de sloop (lieft zo snel mogelijk) ophangen van 4 platte vleermuiskasten van houtbeton.
- Tijdens de sloop extra alert zijn op vleermuizen op de plaats waar de keutels zijn gevonden.
- Werken in de periode dat vleermuizen het minst gevoelig of afwezig zijn; najaar of winter. Als er in het voorjaar of de zomer wordt gesloopt dan onder begeleiding van een ecooloog.

Literatuur

- Otten Groen Advies (2018). Quickscan flora- en fauna Malbergerweg 2a Schalkhaar. Datum: 16-06-2018.